

Samen slaan we de brug!

In gesprek met leerlingen en ouders rond hun partnerschap met de school

School, leerling en ouder zijn drie volwaardige partners in de gedeelde zorg voor de brede ontwikkeling van het kind. Om te komen tot een succesvol partnerschap is het cruciaal om aansluiting te vinden bij de noden en verwachtingen van alle betrokken actoren. Hiertoe zetten we samen met het Onderwijscentrum Gent een onderzoek op met als doel het in kaart brengen van de ervaringen, noden en verwachtingen van leerlingen en ouders rond het partnerschap tussen gezin en school: Wat verwachten ouders en leerlingen van de school en van de leerkrachten? Welke drempels ervaren ze om leerkrachten aan te spreken? Of bij het deelnemen aan activiteiten? En wat vinden leerlingen ervan dat hun ouders de school bezoeken, hun leerkrachten en vrienden leren kennen, of hun leerkracht aanspreken met een zorg, een vraag of een opmerking?

Het samen uitvoeren van het onderzoek met de brugfiguren, vertrouwenspersonen van ouders en leerlingen binnen de school, zorgde voor een groot draagvlak binnen de school voor het onderzoek. Het was immers geen onderzoek *over* de onderlinge samenwerking school-leerling-gezin, maar *in* samenwerking met alle betrokken actoren. De neutrale positie van de brugfiguur als schakel tussen schoolteam, leerlingen en ouders en diens krachtgerichte, waarderende benadering zorgden voor verbinding tijdens het onderzoek, en waren essentieel voor het slagen van de onderzoeksopzet.

Voor het bevragen van ouders en leerlingen werd gezocht naar visuele methoden om het abstracte concept "partnerschap" tastbaar te maken, alsook om tegemoet te komen aan talige drempels bij leerlingen en ouders. Visualisaties en ondersteunend materiaal creëren een neutrale derde ruimte om gesprekken rond moeilijkere thema's mogelijk te maken en dialoog aan te moedigen.

De leerlingen werden via twee methoden bevroegd. In een eerste fase werden gesprekken georganiseerd in klasverband. Dit gebeurde in nauwe samenwerking met zowel de brugfiguur als de klasleerkracht. Samen met de aanwezigheid van klasgenoten zorgde dit voor een veilig klimaat voor de leerlingen om deel te nemen aan het onderzoek. Bij de start van het gesprek werd aan alle leerlingen gevraagd om de afstand tussen zichzelf, hun ouders en de school te visualiseren met de hulp van een eigen gekozen figuurtje of voorwerp. De leerlingen mochten vervolgens aangeven waarom ze zichzelf en hun ouders op een bepaalde afstand van de school situeren (dicht of ver). Hierop aansluitend volgde een groepsgesprek over het welbevinden van de leerlingen en het partnerschap tussen hun ouders en de school. Na dit collectief moment werden in kleinere deelgroepjes gesprekken gevoerd rond specifieke deelthema's. Hun ervaringen met specifieke acties werd bevroegd door het gebruik van *emoticons*. Hiermee konden leerlingen uitdrukken of ze al dan niet tevreden waren over de besproken

acties. In een tweede standje konden ze via snoepmateriaal aangeven waar ze blij of 'zoet' van worden, en wat hen eerder een 'zuur' gevoel heeft in relatie tot het partnerschap school, leerling en gezin. In een derde standje mochten leerlingen fictief geld inzetten op specifieke diensten en acties binnen de school, in functie van hun prioriteit. In een tweede fase werden diepte-interviews afgenomen met leerlingen die ook deelnamen aan één van de collectieve bevestigingen. Kinderen konden hierbij de drempels tussen de school en het gezin visualiseren met behulp van duplo-blokken. Aansluitend werd gevraagd om visueel aan te geven welke band zijzelf, de ouders, de brugfiguur en de school zouden willen en wat hiervoor nodig is. De meerwaarde van de individuele diepte-interviews (naast de collectieve bevestigingen) ligt in de vertrouwelijkheid van de gespreksumgeving. Hierdoor konden leerlingen vrijuit praten over persoonlijke zaken, en kon het gesprek meer in de diepte gaan.

Voor de toeleiding van de ouders werd samengewerkt met de brugfiguur van de school, waarmee ouders vaak een vertrouwensband hebben opgebouwd. Dit verlaagde de sociaal-emotionele drempels om deel te nemen aan het onderzoek. Tijdens individuele interviews konden ouders een visuele voorstelling maken van hoe welkom ze zich voelen op de school van hun kind en wat hiertoe bijdraagt. Tijdens focusgroepen gingen andere ouders aan de hand van afbeeldingen in gesprek over de verschillende taken van de brugfiguur en wat ze belangrijk vinden in het partnerschap school-leerling-ouder. Tenslotte gebeurde nog een korte, individuele bevestiging van een 30-tal ouders verspreid over twee scholen. De onderzoeker sprak hiervoor ouders aan op de school, voor of na het oudercontact. Aan de hand van emoticons konden ouders aangeven of ze specifieke schoolbrede acties leuk of belangrijk vonden en ze

konden er ook bijschrijven waarom. Per actie was er een box waar ze een of meerdere emoticons konden insteken. Ouders gaven hierbij spontaan aan het leuk te vinden om hun mening te kunnen delen op deze laagdrempelige manier.

De gesprekken met ouders en leerlingen boden een verfrissende kijk op hoe ze de huidige relatie school-leerling-ouder ervaren, maar ze gaven vooral ook richting aan het verhaal van de toekomst. Ze illustreerden de meerwaarde van het actief betrekken van elke actor uit het partnerschapsmodel, niet alleen in dit onderzoek, maar ook in de eigenlijke aanpak van (ouder) betrokkenheid en participatie. We brachten met het onderzoek niet alleen het partnerschap tussen ouders, leerlingen en scholen in kaart, maar hielpen er ook mee aan bouwen. De gesprekken zelf dragen immers ook bij aan het versterken van het partnerschap tussen school, leerling en ouder.

Om ook andere scholen te inspireren werden de gebruikte methodieken verzameld in een toolbox die door scholen kan worden ingezet bij het bouwen aan een partnerschap met ouders en leerlingen. Het partnerschap met het Onderwijscentrum Gent faciliteert hierbij de verspreiding van de toolbox in het Vlaamse onderwijslandschap.

ONDERZOEKERS: Annelies Ceulemans, Penelope Delcour, An Raes en Sofie Vanassche (Pedagogie van het jonge kind)

PARTNERS: Onderwijscentrum Gent

»» De toolbox met inspiratie voor het werken aan een partnerschap met ouders en leerlingen kan gedownload worden <http://www.samenopvoeden.be/partnerschapsmodel/toolkit/>

